

***Insamling av synpunkter på
landskapsandelssystemet inför
utvärderingen år 2024***

1 Bakgrund

Landskapsandelssystemet utvärderades år 2015, se rapport. [Utvärdering av landskapsandelssystemet 2008 - 2013 | Ålands landskapsregering \(regeringen.ax\)](#)

På basen av utvärderingen och efterföljande process förnyades sedan landskapsandelssystemet helt och hållet. Systemet trädde i kraft år 2018 och är fortsatt det som gäller, med vissa små justeringar. Fullständig beskrivning av dagens system kan läsas i lagen. Landskapslag ([2017:120](#)).

Under hösten år 2024 är det dags att på samma sätt utvärdera landskapsandelssystemet. Externa utvärderare har anlåtats och utvärderingen beräknas börja hösten 2024 och slutföras inom året.

Kommunerna erbjuds nu att ge sina synpunkter på systemet före utvärderingen börjar. Kommunerna, KST, ÅKF inbjuds att ge sina synpunkter enligt bifogade anvisningar längre fram i *Punkt 3 – Mall för inlämnande av synpunkter*. Nödvändig bakgrundsinformation om landskapsandelssystemet och övrig relevant information finns listad i *Punkt 2*. LR samlar in kommunernas synpunkter och för vidare synpunkterna till utvärderarna.

Övriga som inbjuds att ge synpunkter är lagstiftarens utbildnings- och kulturavdelning samt social och miljöavdelningen, som ansvarar för lagstiftningen som till största del landskapsandelssystemet ger ersättning för. Ålands statistik och utredningsbyrå i egenskap av utredningsexperter inom åländsk nationalekonomi inbjuds även att ge sina synpunkter.

Utvärderingen beräknas stå klar i slutet av 2024 och då kommer en öppen presentation med möjlighet att ställa frågor att hållas för alla intresserade.

2 Information om landskapsandelssystemet samt övrig relevant information

Syftet med landskapsandelarna:

- Skapar ekonomiska förutsättningar för kommunerna att producera service
- Utjämningsystem - utjämnar opåverkbara skillnader mellan kommunerna.
- Till opåverkbara skillnader räknas inkomster, demografi, lägre elevunderlag i skola samt opåverkbara omständigheter (KST-områden)

[PowerPoint-presentation \(regeringen.ax\)](#)

[Fakta om landskapsandelssystemet | Ålands landskapsregering \(regeringen.ax\)](#)

Lagstiftningen om landskapsandelssystemet har följande målsättningar som togs fram av en parlamentarisk referensgrupp år 2016.

1. Landskapsandelssystemet ska ge kommunerna möjlighet att tillhandahålla lagstadgad basservice. Målet nås genom inkomst- och kostnadsutjämnning
2. Landskapsandelssystemet ska vara enkelt och förutsägbart. Målet nås genom en steglös modell och ett fåtal parametrar som styr fördelningen
3. Landskapsandelssystemet ska gynna hållbar tillväxt
4. Landskapsandelssystemet ska främja samarbete och samgång

Slutrapport landskapsandelar 2018,

[Slutrapport om nytt landskapsandelssystem | Ålands landskapsregering \(regeringen.ax\)](#)
[rapport Isandelar efterremiss 2016-09-24 2 0.pdf \(regeringen.ax\)](#)

[Uppföljning av landskapsandelsreformen 2008 | Ålands statistik- och utredningsbyrå \(asub.ax\)](#) -
uppföljning landskapsandelar år 2008

[Utvärdering landskapsandelar 2008-2013](#)

Landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna | Ålands landskapsregering
(regeringen.ax) - lag om landskapsandelar

[Jämförelse mellan kommunalekonomiska system \(2015\)](#)

[Kommunernas statsandelssystem i de nordiska länderna](#)

[Lagförslag 1/2020-2021 | Ålands lagting \(lagtinget.ax\)](#) - beskrivning utökade uppgifter och ersättning

[Kommunernas och kommunalförbundens ekonomi och verksamhet 2020 | Ålands statistik- och
utredningsbyrå \(asub.ax\)](#) - Kommunernas ekonomi och verksamhet, år 2020 med flera år.

Data om landskapsregeringens ekonomi, intäkter och kostnader utveckling på sektornivå (bokslut,
finansavdelningen, Ålands landskapsregering)

[Kommuner med synnerligen ansträngd ekonomi lagförslag](#)

[20210607 rapport möjliga minskningar av kommunernas kostnader.pdf \(regeringen.ax\)](#) -
besparingsförslag kommunala sektorn

Framtidens kommuner- [Vilka krav kan vi ställa på framtidens kommuner \(ÅSUB\)](#)

3 Mall för inlämnande av synpunkter från intressenter

Synpunkter på landskapsandelssystemet lämnas som pdf-fil om maximalt 4 sidor, senast söndag 25e augusti år 2024. Synpunkterna mailas till robert.lonnqvist@regeringen.ax.

Synpunkterna bör utgå från följande mall med 7 punkter och tillhörande underrubriker. Man måste inte svara på all punkter.

1. Synpunkter och kommentarer på den parlamentariska referensgruppens målsättningarna i landskapsandelssystemet.
 - a. Synpunkter på målsättningarna överlag, är det bra målsättningar?
 - b. Har målsättningarna uppfyllts genom systemet?
2. Synpunkter på fördelningen av landskapsandelar/ skillnaderna i ersättningsgrader mellan uppgiftsområdena socialvård och bildningssektorn?
3. Synpunkter på inbördes fördelningen av landskapsandelar mellan landsbygd, stad och skärgård?
4. Systemets förmåga att skapa likvärdiga förutsättningar för att producera lagstadgad service mellan Ålands alla 16 kommuner
5. Detaljerade synpunkter på systemets beståndsdelar enligt följande
 - a. Skattekompletteringen
 - b. Kostnadsersättning för grundskola
 - c. Kostnadsersättning för barnomsorg
 - d. Kostnadsersättning för äldreomsorg
 - e. Kostnadsersättning för socialvården (KST)
 - f. Kostnadsersättning för de särskilda områdena (grundvux, träningsundervisning, förberedande undervisning, specialfritids).
6. Synpunkter på systemets kostnadsbaserade basbelopp.
 - a. Uppföljning av basbeloppen; fyraårsuppföljningen, indexering, övrigt gällande basbelopp?
7. Övriga synpunkter på landskapsandelssystemet

Synpunkter på landskapsandelssystemet lämnas som pdf-fil om maximalt 4 sidor, senast söndag 25e augusti år 2024. Synpunkterna mailas till robert.lonnqvist@regeringen.ax – "synpunkter på landskapsandelssystemet inför utvärdering år 2024".

Robert Lönnqvist
Utredare, Finansavdelningen
018-25000

Kommun/organisation: Svar

Kontaktperson: svar

1. Synpunkter och kommentarer på den parlamentariska referensgruppens målsättningarna i landskapsandelssystemet.

- a. Synpunkter på målsättningarna överlag, är det bra målsättningar?
- b. Har målsättningarna uppfyllts genom systemet?

Svar

2. Synpunkter på fördelningen av landskapsandelar/ skillnaderna i ersättningsgrader mellan uppgiftsområdena socialvård och bildningssektorn?

Svar

3. Synpunkter på inbördes fördelningen av landskapsandelar mellan landsbygd, stad och skärgård?

Svar

4. Systemets förmåga att skapa likvärdiga förutsättningar för att producera lagstadgad service mellan Ålands alla 16 kommuner

Svar

5. Detaljerade synpunkter på systemets beståndsdelar enligt följande

- a. Skattekompletteringen
- b. Kostnadsersättning för grundskola
- c. Kostnadsersättning för barnomsorg
- d. Kostnadsersättning för äldreomsorg
- e. Kostnadsersättning för socialvården (KST)
- f. Kostnadsersättning för de särskilda områdena (grundvux, träningsundervisning, förberedande undervisning, specialfritids).

Svar

6. Synpunkter på systemets kostnadsbaserade basbelopp.

- a. Uppföljning av basbeloppen; fyraårsuppföljningen, indexering, övrigt gällande basbelopp?

Svar

7. Övriga synpunkter på landskapsandelssystemet

Svar

Kommun/organisation: Svar

Kontaktperson: svar

fw